

In geuren en kleuren

Filosoferen met kinderen met poëzie

© Fabien van der Ham | www.filosovaardig.nl

Wat leuk dat je dit gespreksidee van Filosovaardig.nl hebt gedownload. In deze download combineer je Filosofie & Poëzie. Je start met het lezen van een gedicht dat door een kind is geschreven. Daarna laat je de kinderen filosoferen en tenslotte dichten.

Wat is filosoferen?

Naar aanleiding van het startgedicht ga je dus met de kinderen filosoferen. Dat is niet persé moeilijk, het is hooguit even wennen want als volwassene mag je nu eens niet je mening geven. Het gaat om het denken van de kinderen en om hun antwoorden. Het enige wat jij als begeleider mag doen, is vragen stellen en beurten geven. Het zal beslist mooie gesprekken opleveren, die soms kort en soms lang duren.

Als je nog nooit met kinderen gefilosofeerd hebt, kun je eerst de gratis mini-cursus filosoferen met kinderen doorlezen op www.filosovaardig.nl.

Waarom in combinatie met poëzie?

Filosoferen en dichten hebben veel raakvlakken. Door te filosoferen raak je dicht bij de essentie van dingen. Dichters proberen met hun gedichten ook vaak dicht bij de essentie van iets te komen. Prima combinatie dus!

Thema: reizen

In deze les ga je met de kinderen filosoferen over geuren en kleuren. Ter afsluiting en verwerking schrijven de kinderen een gedicht. Dit gespreksidee is overigens voor het Poeziëpaleis geschreven en is ook op hun site te vinden. Daar vind je bovendien nog meer poeziësbrieven.

Benodigheden

- 4 vellen gekleurd A4 papier, in verschillende kleuren. (bijvoorbeeld rood, groen, blauw en geel)
- Een stuk of vier geurende dingen zoals aardbeien, chocoladehagel, koffiëpoeder, kruiden (kardemom, koriander, gember, tijm, etc.) wasverzachter, azijn, honing, pindakaas
- Een blinddoek

Vraag het gratis
kennismakingspakket
filosoferen met kinderen aan op
www.filosovaardig.nl/downloads

Vorbereiding

Leg op een tafel in de klas vier vellen gekleurd papier.

Zet de geurende spullen in een doos o.i.d. zodat de kinderen ze nog niet kunnen zien.

Voor de echte les begint: nieuwsgierig maken

Maak de kinderen nieuwsgierig met een geheimzinnige opdracht: de kleurtest.

Leg op een tafel ergens in de klas de verschillend gekleurde vellen papier neer. Vraag de kinderen om in de loop van de ochtend op deze vellen te schrijven wat de kleur van dat papier met hen doet. Geeft de kleur hen een bepaald gevoel, of doet de kleur hen ergens aan denken. Ze hoeven niet op alle gekleurde vellen iets te schrijven, maar het mag wel. Probeer een beetje in de gaten te houden of iedereen wat opschrijft, of in elk geval meer dan de helft van de klas. Hoe meer uitspraken, hoe beter.

Inleiding

Vertel de kinderen dat ze deze les een gedicht over een land gaan schrijven. Maar dat ze daarvoor eerst twee onderzoekjes moeten doen. Het eerste hebben ze al gedaan: de kleurtest.

Bespreek de kleurtest

Lees voor wat de kinderen op de gekleurde vellen hebben geschreven. Bespreek dan de kleurtest aan de hand van de volgende filosofische vragen:

- Heeft kleur gevoel?
- Heeft kleur een eigen karakter/persoonlijkheid/identiteit?
- Is kleur altijd zichzelf?
- Kan kleur jouw gevoel veranderen?
- Kan kleur je gevoel beïnvloeden?

Geurtest

Roep een kind naar voren en leg uit dat hij geblinddoekt wordt en dat hij dan aan iets moet ruiken. Spreek met de rest van de groep af dat ze niet mogen verraden wat het is waar het geblinddoekte kind aan ruikt. Het gaat trouwens sowieso niet om het raden maar om de gedachten bij de geur.

Blinddoek het kind.

Pak een van de geuren uit de doos.

Laat het kind ruiken en stel hem de volgende vragen:

- Wat voor gevoel geeft de geur je?
- Waar doet de geur je aan denken?
- Welk land past bij de geur?

Schrijf de antwoorden op het bord of op een vel papier. Je kunt ook een kind als notulist aanwijzen en vragen of hij/zij de antwoorden opschrijft.

Doe hetzelfde met alle geuren in de doos bij steeds een ander kind. Een stuk of vier geuren is voldoende.

Filosofisch gesprek

Praat met de kinderen over de vraag of geur het leven kleur geeft. Gebruik daarbij eventueel de volgende graafvragen om het gesprek op gang te brengen of houden.

Graafvragen

- Zijn er geuren die iedereen lekker vindt?
- Zijn er geuren die iedereen vies vindt?
- Hoe komt dat?
- Heeft een land een eigen geur?
- Wat is de geur van Nederland?
- Heeft elke geur een eigen kleur?
- Welke kleur past bij een geur?
- Geeft geur je identiteit?
- Kun je iemand aardig vinden die je niet lekker vindt ruiken?
- Wat als je niet zou kunnen ruiken?
- Is ruiken een belangrijk zintuig, of kun je het goed missen?

Gedicht

Deel het gedicht 'Ik ben altijd mooi als ik naar Turkije ga' uit of laat het op het digibord zien. Lees het hardop voor. Bespreek met de kinderen of je een land goed in geuren en kleuren kunt omschrijven.

Ik ben altijd mooi als ik naar Turkije ga

*De plek ziet er erg mooi uit en ik ben erg blij
Het is Turkije
De kleur is mooi groen en blauw en
rood en oranje en geel
En de bloemen en tulpen ruiken fantastisch
En de lucht is fijn
En ik ben altijd mooi als ik naar Turkije ga*

*Ela Sonmez, 8 jaar
In: De zon schijnt streepjes,
Kinderen en Poëzie 2010-2011, p. 24*

Dichtopdracht

Laat de kinderen een gedicht schrijven over een land. Dit moeten zij 'in geuren en kleuren' doen. Voor de kinderen die het moeilijk vinden om inspiratie te vinden, kun je de volgende hulpvragen op het bord schrijven:

- Wat is het mooiste land waar je ooit was?
- (Of: wat is de mooiste provincie of stad waar je ooit was?)
- Welke plekken bezocht je daar? (strand, markt, dorpje, etc)
- Hadden deze plekken een bepaalde geur?
- Was deze geur lekker of vies?
- Hoe zou je deze geuren omschrijven?
- Welke kleuren horen bij dit land (of stad, dorp)?

Sommige kinderen blokkeren door een leeg papier. Help deze kinderen door te zeggen dat het antwoord op een van deze vragen de beginzin van het gedicht moet zijn. (bijvoorbeeld: op de markt van Frankrijk ruikt het naar kaas) Als de eerste zin er staat, lukt het dichten vaak wel.

Tip: Expositie

Maak een expositie van de

- gekleurde vellen met daarop de uitspraken over die kleuren
- de geuren en de notities van de uitspraken over deze geuren
- de gedichten over de landen

Dichtwedstrijd

Alle gedichten kunnen worden ingezonden voor de landelijke dichtwedstrijd Kinderen en Poëzie. De honderd mooiste inzendingen komen in een echte dichtbundel te staan. Ook zijn er extra prijzen te winnen zoals een poëzieworkshop voor de klas of je gedicht op een poster of zitzak. Meer informatie over de wedstrijd is te vinden op www.poeziepaleis.nl

**POËZIE
PALEIS**

Vraag het gratis
kennismakingspakket
filosoferen met kinderen aan op
www.filosovaardig.nl/downloads